

การศึกษาสาเหตุของการไม่สำเร็จการศึกษาตามแผนการ
เรียน ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
The Study of the Causes of the Failure to Complete the
Degree in Accordance with the Study Plan of Undergraduates,
Mahasarakham University

สังวาล ศิริ¹,อมต ชูมพล²

Sangwan Siri¹,Amata Choompol²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุของการไม่สำเร็จการศึกษาตามแผนของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 1/2555 ในประเด็นปัญหา 4 ด้าน คือ ด้านนิสิต ด้านผู้สอน ด้านสถานศึกษาและด้านครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนิสิตที่ไม่สำเร็จการศึกษาค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์และนิสิตที่ไม่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนด ในภาคเรียนที่ 1/2555 จำนวน 24 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2556 ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุการไม่สำเร็จการ

---

¹ นักวิชาการศึกษา, กองทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, sangwan.s@msu.ac.th

² นักวิชาการศึกษา, กองทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, amata.c@msu.ac.th

¹ Educator, Division of The Registrar, Mahasarakham University, sangwan.s@msu.ac.th

² Educator, Division of The Registrar, Mahasarakham University, amata.c@msu.ac.th

ศึกษาตามแผนการเรียนเกิดจากด้านนิสิตมากที่สุด คือ นิสิตไม่มีการวางแผนการเรียน (ร้อยละ 75.00) รองลงมา คือ ด้านผู้สอน(อาจารย์สอนเร็วและรวบรัดเกินไปจนเรียนไม่เข้าใจและไม่เปิดโอกาสให้ถามหรือแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 62.50) ด้านสถานศึกษา (มหาวิทยาลัยขาดสวัสดิการ อาคารสถานที่และส่งอำนวยความสะดวกในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 45.83) และด้านครอบครัว(ครอบครัวไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแลเรื่องการเรียนทำให้หมดกำลังใจ คิดเป็นร้อยละ 16.67) ตามลำดับ

คำสำคัญ : สาเหตุไม่สำเร็จการศึกษา, นิสิต , ปริญญาตรี

Abstract

The purposes of this research were explored the causes of the failure to complete the degree in accordance with the study plan of undergraduates at Mahasarakham University in academic year 2012. The four causes included the undergraduates themselves, the instructors, the educational institute, and their families. The research sample was consisted of 24 undergraduates who failed to complete the degree in accordance with the study plan. The research was carried out using purposive sampling, the tool used for collecting data was interview in academic year 2013. The research has revealed that: The undergraduates didn't plan to study (Percentage 75.00), The instructors was been thought too fast and too succinct to not understand and didn't open to question or comment in the lesson (Percentage 62.50), The university have no well-being, property and facility to support to learn (Percentage 45.83) and the family had no time to take care of their study that clause them was disappointed (Percentage 16.67)

Keywords: The Failure to Complete the Degree in Accordance, Undergraduates.

บทนำ

ระบบเศรษฐกิจในปัจจุบัน มีทรัพยากรหลายด้านเป็นองค์ประกอบ เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ที่เป็นวัตถุดิบทรัพยากรทางด้านทุนดำเนินการ และทรัพยากรมนุษย์ที่จัดเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดเพราะมนุษย์เป็นผู้จัดการในการบริหารและการใช้ทรัพยากรประเภทอื่นๆ ให้คุ้มค่า ดังนั้น การสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ทักษะ และมีประสิทธิภาพ จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญ การลงทุนในด้านการศึกษาให้กับทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง ถือเป็นการพัฒนาอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้มนุษย์ที่มีทักษะและมีฝีมือในการสร้างผลงานที่มีคุณค่า การลงทุนทางการศึกษานั้นต้องใช้เงินจำนวนมากเพื่อให้ประเทศมีกำลังคนที่มีประสิทธิภาพ ถ้าการลงทุนทางการศึกษาได้ผลไม่คุ้มค่า ตรงตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้แสดงว่าการลงทุนนั้นสูญเปล่า (จารุณี มงคลแก้ว และคณะ. 2552 : 1) ความสูญเปล่าทางการศึกษาที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ การออกกลางคัน ซึ่งมีสาเหตุมาจากปัญหาหลายด้าน ได้แก่ ปัญหาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ปัญหาด้านการเรียนการสอน ปัญหาด้านตัวผู้เรียน และปัญหาด้านครอบครัวของ

ผู้ออกกลางคัน สาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่มีผลต่อการออกกลางคันของนิสิต ที่จะนำมาซึ่งความสูญเปล่าทางการศึกษา ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันที่มีหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ทักษะ ศักยภาพในการประยุกต์ความรู้ที่ได้รับการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพที่เหมาะสมและสอดคล้องต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ องค์ประกอบของสถาบันอุดมศึกษาที่สำคัญในการสร้างคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการบริการการศึกษา ประกอบด้วย คุณภาพของผู้สอน

หลักสูตรการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย รวมทั้งปัจจัยด้านนิสิต ได้แก่ องค์ประกอบด้านสติปัญญา ด้านพื้นฐานครอบครัว นิสัยการเรียน เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อคุณภาพและความสำเร็จของนิสิตโดยตรง อย่างไรก็ตามมิใช่ว่าผู้ที่มาศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะสามารถสำเร็จการศึกษาได้ทั้งหมด ส่วนหนึ่งต้องออกจากการศึกษากลางคัน ทำให้เกิดผลเสียหายต่อนักวิชาการเรียกว่า “เกิดความสูญเปล่าในการลงทุนเพื่อการศึกษา” กล่าวคือสถานศึกษาเสียเวลาในการบริหาร

จัดการ เสียทรัพยากรในการลงทุนและเสียโอกาสในการสร้างคน ส่วนผู้เรียนเสียเวลา เสียเงินทองและประการสำคัญคือ เสียขวัญและกำลังใจในการไปเริ่มต้นใหม่ รวมทั้งภาครัฐก็จำเป็นต้องจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อสนับสนุนการอุดมศึกษาเป็นจำนวนมากเช่นกัน นอกจากนี้การออกกลางคันยังแสดงถึงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษานั้นๆ อีกด้วย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาและผลิตบัณฑิตตามความต้องการของชุมชนและตลาดแรงงาน ส่งผลให้คุณภาพของนิสิตอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ถึงแม้มหาวิทยาลัยจะสามารถผลิตบัณฑิตออกไปสู่ตลาดแรงงานจำนวนไม่น้อย แต่จากการศึกษาจำนวนนิสิตที่พ้นสภาพและไม่สามารถเรียนจบหลักสูตรตามแผนในแต่ละปีก็มีจำนวนไม่น้อยเช่นกัน ซึ่งถือเป็นความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาที่รัฐได้ลงทุนจัดการศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นผลเสียทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายทั้งในแง่ส่วนตัวและของรัฐ กล่าวคือ ผู้ปกครองต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายไปโดยไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทนที่คุ้มค่า นิสิตก็มีผลกระทบกระเทือนต่อจิตใจ

ผู้วิจัยตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสาเหตุการไม่สำเร็จการศึกษาตามแผนการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานอันจะนำไปสู่แนวทางการแก้ปัญหา และการวางแผนดำเนินการจัดการศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาสาเหตุของการไม่สำเร็จการศึกษาตามแผนของ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในปัญหาด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านนิสิต ด้านผู้สอน ด้านสถานศึกษา และด้านครอบครัว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่ไม่สำเร็จการศึกษาตามแผนหนึ่งด้วย นิสิตที่มีผลการเรียน GPAX ต่ำกว่า 1.60 และนิสิตที่ไม่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

ภายในระยะเวลาที่กำหนดในภาคเรียน
ที่ 1/2555 จำนวน 184 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ
วิจัย

ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่ม
ตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive
Sampling) จากจำนวนประชากรทั้งหมด
โดยวิธีการจัดกลุ่มนิสิตที่ไม่สำเร็จการ
ศึกษาตามคณะและนำมาเรียงลำดับจาก
คณะที่มีจำนวนนิสิตไม่สำเร็จการศึกษา
ตามแผนมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด แล้ว
คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากคณะที่มี
จำนวนนิสิตไม่สำเร็จการศึกษาตามแผน
มากที่สุด 6 ลำดับแรก จากนั้นทำการสุ่ม
ตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random
Sampling) ให้ได้ชั้นปีละ 4 คน รวมเป็น
24 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิง
คุณภาพ มุ่งเน้นการศึกษาสาเหตุการไม่
สำเร็จการศึกษาตามแผน ของนิสิตระดับ
ปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ให้ความสำคัญกับการ
เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ดังต่อ
ไปนี้

แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง
ผู้วิจัยใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิง
คุณภาพด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
โดยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์การสัมภาษณ์
ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ใน
การวิจัยครั้งนี้ เป็นแนวคำถามสำหรับ
นิสิตที่ไม่สำเร็จการศึกษาตามแผน แบ่ง
ออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ
แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีลักษณะของแบบ
สัมภาษณ์เป็นคำถามแบบตรวจสอบ
รายการ (Check List) ได้แก่ คณะที่
สังกัด สาเหตุที่สมัครเข้าศึกษาใน
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รูปแบบการ
ศึกษา (ระบบปกติ/ระบบพิเศษ) และ
ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม

ตอนที่ 2 สาเหตุของการไม่สำเร็จ
การศึกษา เป็นคำถามปลายเปิด เน้น
การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก แบ่งเป็น 4
ประเด็น คือ

1. ด้านนิสิต ได้แก่ การวางแผน
การเรียน การใช้เวลาสำหรับกิจกรรมอื่น ๆ
ที่ปรึกษาด้านการศึกษา ความพยายาม
และความตั้งใจของนิสิต ความสนใจและ
ความถนัดของนิสิต ปัญหาด้านสุขภาพ
การคบเพื่อนต่างเพศ และความวิตกกังวล
ในเรื่องอื่น ๆ

2. ด้านผู้สอน ได้แก่ ทัศนคติสัมพันธภาพ และความเอาใจใส่ในนิสิต การสอนและวิธีการสอน การมอบหมายงาน ข้อสอบ พฤติกรรมส่วนตัวของผู้สอน เช่น การแต่งกาย การพูดจาและการแสดงออกต่อผู้เรียน

3. ด้านสถานศึกษา ได้แก่ การจัดกิจกรรม การเปิดหลักสูตร เนื้อหาของวิชาเรียน สวัสดิการ อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งเรียนรู้ (ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์) โรงอาหาร หอพัก กฎระเบียบข้อบังคับ และทุนการศึกษา

4. ด้านครอบครัว ได้แก่ ความอบอุ่นในครอบครัว ฐานะ ภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว การดูแลเอาใจใส่และการให้คำปรึกษาจากผู้ปกครอง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยพัฒนาและปรับปรุงเพื่อป้องกันปัญหาการไม่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนดของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก นอกจากนี้ผู้วิจัยยังอาศัยการสังเกต การจดบันทึก การบันทึกเสียง ประกอบการสัมภาษณ์ครั้งนี้ด้วย สำหรับการจัดทำข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลภาคทฤษฎี ศึกษาจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในแหล่งต่าง ๆ

2. การสัมภาษณ์นิตินิตกลุ่มตัวอย่าง

2.1 พุดคุยเรื่องทั่วไปกับนิตินิต เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ ไม่รู้สึกกังวลในการตอบคำถาม

2.2 แจงวัตถุประสงค์การสัมภาษณ์ให้นิตินิตรับทราบว่าข้อมูลจากการสัมภาษณ์นี้จะนำไปใช้ประโยชน์แก่มหาวิทยาลัย และไม่มีผลกับการเรียนของนิตินิตไม่ว่ากรณีใดๆ เพื่อให้นิตินิตเห็นคุณค่าในการให้ข้อมูลและรู้สึกไม่กังวลต่อข้อคำถาม

2.3 แจงให้นิตินิตทราบว่ามีการจดบันทึกและมีการบันทึกเสียงระหว่างสัมภาษณ์

3. เรียบเรียงข้อมูลจากเรื่องบันทึกเสียงและจากการจดบันทึกออกมาเป็นข้อความแล้วจำแนกออกเป็นประเด็นต่าง ๆ

4. ตรวจสอบข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลมีความครบถ้วน สมบูรณ์และน่าเชื่อถือ ประกอบด้วย การตรวจสอบข้อมูล การตรวจสอบวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการทบทวนข้อมูล ดังนี้

4.1 การตรวจสอบข้อมูล ด้วยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้อาจระบบข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล

4.2 ตรวจสอบวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

4.3 การทบทวนข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์มากที่สุด

การตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยยืนยันความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของข้อมูลด้วยการให้เจ้าของข้อมูลได้อ่านและตรวจสอบความถูกต้องพร้อมทั้งทักท้วงแก้ไขให้ข้อคิดเห็นอื่นๆ เพิ่มเติมและยอมรับข้อมูลที่นำเสนอ นั้น ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวจะใช้ทั้งส่วนที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จัดกระทำเรียบเรียงวิเคราะห์และตีความแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นการศึกษาสาเหตุการไม่สำเร็จการศึกษาตามแผนของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นหลัก เพื่อทราบถึงสาเหตุการไม่สำเร็จการศึกษาตามแผนปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย โดยนำผลการศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบกับวิเคราะห์กับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกันนำไปสู่ข้อเสนอแนะในลำดับต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจาก นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่ไม่สำเร็จการศึกษาตามแผนจากคณะที่มีจำนวนนิสิตไม่สำเร็จการศึกษาตามแผนมากที่สุด 6 คณะ และทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ให้ได้กลุ่มตัวอย่าง ชั้นปีละ 4 คน รวมเป็น 24 คนจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบ สัมภาษณ์ พบว่า ส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 14 คน (ร้อยละ 58.33) เพศชาย จำนวน 10 คน (ร้อยละ 41.67) สังกัด คณะการบัญชีและการจัดการ 6 คน (ร้อยละ 25.00) คณะเทคโนโลยี 5 คน (ร้อยละ 20.83) วิทยาลัยการเมืองการ ปกครอง 4 คน (ร้อยละ 16.67) คณะการ ท่องเที่ยวและการโรงแรม 4 คน (ร้อยละ 16.67) คณะวิทยาการสารสนเทศ 3 คน (ร้อยละ 12.50) และคณะวิศวกรรมศาสตร์ 2 คน (ร้อยละ 8.33) ส่วนมากระบุสาเหตุ ที่สมัครเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย มหาสารคาม เพราะชื่อเสียงของ มหาวิทยาลัย จำนวน 9 คน (ร้อยละ 37.50) และส่วนมากเป็นนิสิตระบบปกติ จำนวน 15 คน (ร้อยละ 62.50)

2. ผลการศึกษาสาเหตุของการ ไม่สำเร็จการศึกษาตามแผนมีดังนี้

2.1 ด้านนิสิตเป็นปัญหาหลัก ที่นิสิตกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น ว่าเป็นปัญหามากที่สุด (ร้อยละ 75.00) โดยนิสิตแสดงความคิดเห็นว่าตนเอง ไม่มีการวางแผนการเรียน ลงทะเบียน เรียนวิชาต่างๆ ตามเพื่อน และบางคน ไม่ได้ลงทะเบียนเรียนด้วยตนเอง ให้ เพื่อนลงทะเบียนเรียนแทน ปัญหาที่พบ รองลงมา คือ นิสิตใช้เวลาไปกับกิจกรรม

อย่างอื่นมากเกินไป ไม่ได้แบ่งเวลาให้ กับการเรียนและกิจกรรมอื่นๆ อย่าง เหมาะสม โดยส่วนมากแล้วจะใช้เวลาไป กับการเที่ยวกลางคืน ส่งผลให้ตื่นไป เรียนไม่ทัน ขาดความพยายามและ ความตั้งใจในการเรียน มีปัญหาด้านสติ ปัญญาไม่ดี ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน ซึ่ง เมื่อเรียนไม่ทันเพื่อนแล้วก็ทำให้ไม่ ยอยากเข้าเรียนเลยส่งผลให้คะแนนออก มาไม่ดี

2.2 ด้านผู้สอนเป็นปัญหาที่ นิสิตกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นว่า เป็นปัญหารองลงมาจากด้านนิสิต (ร้อยละ 62.50) โดยนิสิตกลุ่มตัวอย่างแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านผู้สอนว่า อาจารย์สอนเร็วและรวบรัดเกินไปจน เรียนไม่เข้าใจและอาจารย์ไม่เปิดโอกาส ให้ถามหรือแสดงความคิดเห็น รองลงมา คือ อาจารย์เลือกวิธีการสอนและกิจกรรม ไม่เหมาะสม อาจารย์มอบหมายงานให้ ไปทำนอกเวลาเรียนมากเกินไป และอาจารย์ สอนน่าเบื่อ ไม่น่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนไม่มี ความสนใจและคิดสร้างสรรค์

2.3 ด้านสถานศึกษาเป็นปัญหา ที่นิสิตกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น ว่าเป็นปัญหารองลงมาจากด้านผู้สอน (ร้อยละ 45.83) โดยนิสิตแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านสถานศึกษาว่า

มหาวิทยาลัยขาดสวัสดิการ อาคาร สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน รองลงมาคือ แหล่งเรียนรู้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนิสิต ไม่ได้รับการดูแลใกล้ชิดจากอาจารย์ที่ปรึกษา กฎระเบียบข้อบังคับมีมากเกินไป และอื่นๆ ได้แก่ ถนน ฝุ่น คิวรถ ที่จอดรถ เป็นต้น

2.4 ด้านครอบครัว นิสิตกลุ่มตัวอย่างจำนวนไม่กี่คนที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านครอบครัว (ร้อยละ 16.67) ซึ่งประเด็นหลัก คือ ครอบครัวไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแลเรื่องการเรียนรู้ทำให้หมัดกำลังใจ รองลงมา คือ ครอบครัวมีบุตรหลายคน บิดาและมารดาหรือผู้ปกครองไม่สามารถให้คำปรึกษาด้านการเรียนรู้ ไม่มีเวลาเรียนเพราะติดภาระหน้าที่ทางครอบครัว

อภิปรายผล

จากผลจากการวิจัย พบว่า นิสิตส่วนมากมีความเห็นว่าปัญหาการไม่สำเร็จการศึกษาตามแผนเกิดจากด้านนิสิตมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านผู้สอน ด้านสถานศึกษา และด้านครอบครัว ตามลำดับ ซึ่งหากวิเคราะห์จากผลการวิจัยเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านนิสิต พบว่า สาเหตุการไม่สำเร็จการศึกษาตามแผนของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีสาเหตุเพราะนิสิตไม่มีการวางแผนการเรียน จากประเด็นนี้ชี้ให้เห็นว่าแผนการเรียนมีความสำคัญต่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นอย่างมาก ผู้เรียนควรจะศึกษาแผนการเรียนในหลักสูตรที่ตนเองกำลังศึกษาและควรมีเป้าหมายและมีการวางแผนเพื่อให้การศึกษารวดตามเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชร ตรีภูงาม และคณะ (2550 : 90) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกรออกกลางคันของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พบว่า การที่นักศึกษาไม่มีเป้าหมายในการเรียน จะส่งผลกระทบคือ ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียนบ่อย ทั้งนี้นิสิตที่มีเป้าหมายในการเรียนจะมีการวางแผนการเรียนที่ดีด้วย

2. ด้านผู้สอน พบว่า สาเหตุด้านอาจารย์ผู้สอนเป็นสาเหตุรองลงมาจากด้านนิสิต ซึ่งนิสิตกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นนี้ว่าอาจารย์สอนเร็วและรวบรัดเกินไปจนเรียนไม่เข้าใจและไม่เปิดโอกาสให้ถามหรือแสดงความคิดเห็น ประเด็นนี้ชี้ให้เห็นว่าผู้สอนมีความสำคัญในการกระตุ้นให้

ผู้เรียนเกิดความสนใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน นิสิตที่เรียนไม่ทันอาจจะไม่กล้าซักถาม ดังนั้น ผู้สอนอาจจะมีการทบทวนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีความตั้งใจ กล้าซักถามเมื่อไม่เข้าใจ หรือตามไม่ทัน จะช่วยให้มีผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จารุณี มงคลแก้ว และคณะ (2553 : 66) ได้ศึกษาสาเหตุการออกกลางคันและการไม่สำเร็จการศึกษาตามแผนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่า ด้านผู้สอนมีสาเหตุส่วนใหญ่มาจากอาจารย์สอนเร็วและรวบรัดเกินไป รองลงมาคือ อาจารย์ออกข้อสอบยากเกินไป และอาจารย์มอบหมายงานให้ไปทำนอกเวลาเรียนมากเกินไป

3. ด้านสถานศึกษา พบว่า สาเหตุด้านสถานศึกษาเป็นสาเหตุรองลงมา จากด้านผู้สอน ซึ่งนิสิตกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นนี้ว่า มหาวิทยาลัยขาดสวัสดิการ อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน จากประเด็นนี้ชี้ให้เห็นว่าสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนของนิสิต การจัดทำแบบสำรวจความต้องการของนิสิตเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะ

จะช่วยให้เข้าถึงความต้องการของนิสิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรจง โอพาริ (2546 : 100) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าศึกษาและการออกกลางคันตามความเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า ปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้ นิสิตมีความอยากเรียนคืออาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

4. ด้านครอบครัว พบว่า นิสิตกลุ่มตัวอย่างจำนวนไม่กี่คนที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านครอบครัว ซึ่งประเด็นหลักคือ ครอบครัวไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแลเรื่องการเรียนรู้ ทำให้หมดกำลังใจ จากประเด็นข้างต้นชี้ให้เห็นว่า สถาบันครอบครัวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเรียนของนิสิต เพราะครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ใกล้ชิดกับนิสิต หากครอบครัวไม่สนับสนุนหรือไม่เข้าใจก็จะส่งผลต่อสภาพจิตใจของนิสิต ทำให้ นิสิตขาดกำลังใจและส่งผลกระทบต่อ การเรียนได้ ดังที่ ประสาร ทิพย์ธารา (อ้างอิงจาก เกษตร เมืองทอง, 2544 : 13) กล่าวว่า ครอบครัวของเด็กวัยรุ่น เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อปัญหาของเด็กวัยรุ่นเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของบรรจง โอพาริ (2546 : 100) พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวมีผลต่อการเรียนของนิสิต นิสิตบางคนครอบครัวมี

รายได้น้อย ฐานะไม่มั่นคงทำให้เกิด ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายไม่สามารถสงเสีย ให้เรียนได้

ความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอนรวมถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นข้อมูล พื้นฐานในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนสำหรับมหาวิทยาลัย มหาสารคาม ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัย ศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สำเร็จการศึกษาตามแผนการเรียนเท่านั้น ในอนาคตควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับ กลุ่มตัวอย่างของนิสิตที่สำเร็จการศึกษาตามแผน และควรมีการศึกษาปัญหาและ

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัย มหาสารคามที่สนับสนุนงบประมาณการ วิจัยในครั้งนี้จากเงินทุนอุดหนุนการวิจัย งบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2556 มหาวิทยาลัยมหาสารคามและขอ ขอบคุณ นิสิตกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความ อนุเคราะห์สละเวลาในการตอบแบบ สัมภาษณ์และให้ข้อมูลจนทำให้การวิจัย ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กองทะเบียนและประมวล. (2555). *คู่มือระเบียบข้อบังคับ ระดับปริญญาตรีปีการศึกษา 2555*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
- จารุณี มงคลแก้วและคณะ. (2552). *การศึกษาสาเหตุการออกกลางคันและการไม่ สำเร็จการศึกษาตามแผนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.*
- วัชรีย์ ตรีสกุลงามและคณะ. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การออกกลางคันของ นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.*
- เกษตกร เมืองทอง. (2544). *สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรม ไฟฟ้า ภาควิชาครุศาสตร์ไฟฟ้า คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.*

- บรรจง โอพาริ. (2546). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าศึกษาและการออกกลางคันตามความเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ*. กลุ่มงานบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ, จังหวัดสงขลา.
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษา. (2548). *สำนักงานเลขาธิการการศึกษา. รายงาน การวิจัยเส้นทางการศึกษาและเทคโนโลยี*. ภาพพิมพ์. กรุงเทพมหานคร